

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού
αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες
εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Λογοτεχνία

Γ' Δημοτικού

Τίτλος:

«Γεια σου χαρά σου, Βενετιά!»

Σύνταξη: ΤΖΟΒΛΑ ΕΙΡΗΝΗ

Εφαρμογή: ΚΟΥΚΛΑΤΖΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Θεσσαλονίκη 2014

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση:

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Γεια σου χαρά σου, Βενετιά!

Δημιουργός σεναρίου

Ειρήνη Τζοβλά

Εφαρμογή

Μαρία Κουκλατζίδου

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Λογοτεχνία

Τάξη

Γ' Δημοτικού

Σχολική μονάδα

3^ο Πρότυπο Πειραματικό Δημοτικό Σχολείο Ευόσμου Θεσσαλονίκης

Χρονολογία

Φεβρουάριος–Μάρτιος 2014

Διδακτική/θεματική ενότητα

Γλώσσα Γ' Δημοτικού, τεύχος γ', ενότητα 3.1 «Ήτανε μια φορά»

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτήθηκαν 5+ διδακτικές ώρες

Χώρος

Ι. Φυσικός χώρος

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο Πληροφορικής

II. Εικονικός χώρος: ιστοσελίδα τάξης

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Οι προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή αφορούν στην ευχέρεια χρήσης του διαδικτύου και του χώρου του ιστολογίου, καθώς και στην εξοικείωση με την ομαδοσυνεργατική διδασκαλία. Επειδή το σενάριο εμπλέκει σειρά ιστότοπων, απαιτείται η διενέργεια ελέγχου τους, τόσο ως προς το υλικό που περιέχουν και την καταλληλότητα του περιεχόμενου τους για μαθητές Δημοτικού, όσο και ως προς την ενεργή ανταπόκρισή τους. Ακόμη, προϋπόθεση αποτελεί η υιοθέτηση διδακτικών πρακτικών που προάγουν τη διερευνητική-ανακαλυπτική μάθηση, την κριτική ματιά στις πληροφορίες και την ανάπτυξη εκείνων των δεξιοτήτων που θα διαμορφώσουν διαφορετικές ταυτότητες μαθητών.

Τέλος, οι προϋποθέσεις που αφορούν την υλικοτεχνική υποδομή της σχολικής μονάδας συνίστανται σε εργαστήριο πληροφορικής με ικανοποιητικό αριθμό Η/Υ, οι οποίοι μπορούν να εξυπηρετήσουν τον αριθμό των ομάδων και έχουν εγκατεστημένα τα προγράμματα που απαιτεί η εφαρμογή του σεναρίου, και σε αίθουσα προβολών ή ύπαρξη φορητού Η/Υ με βιντεοπροβολέα, ώστε κατά την παρουσίαση των εργασιών των ομάδων να επιτυγχάνεται το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

Ειρήνη Τζοβλά, Γεια σου Χαρά σου Βενετιά», Νεοελληνική Γλώσσα Γ' Δημοτικού, 2013.

Το σενάριο αντλεί

Το σενάριο είναι πρωτότυπο στη σύλληψη.

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το σενάριο αφορμάται από το περιεχόμενο του τραγουδιού «Γεια σου χαρά σου, Βενετιά!» και από τις εργασίες του Τετραδίου Εργασιών που αναφέρονται στο

σχηματοποίηση. Λειτουργεί ως επέκταση των δραστηριοτήτων του βιβλίου και στοχεύει να φέρει τους μαθητές σε επαφή με τον ποιητή της «Αμοργού» Ν. Γκάτσο και τη μελοποιημένη ποίησή του, να τους εξοικειώσει με την αναζήτηση τόπων σε διαδικτυακή εφαρμογή και τη χάραξη πορείας και να τους γνωρίσει το κειμενικό είδος του σχηματοποιήματος, στην ψηφιακή αλλά και συμβατική δημιουργία του οποίου στοχεύει να τους εμπλέξει. Τέλος, το σενάριο αποσκοπεί στην αναγνωστική, ποιητική και μελοποιημένη απόλαυση του ποιητικού λόγου.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η διδασκαλία της ποίησης στο Δημοτικό στοχεύει στην εξοικείωση των μαθητών αρχικά με τον ρυθμό και με τα παιχνίδια της γλώσσας και σε ένα δεύτερο επίπεδο, σταδιακά, στην εξοικείωση με την καταγραφή σκέψεων και συμπεκνωμένων συναισθημάτων. Μέσα από τη μελοποιημένη ποίηση, όπως αυτή παρουσιάζεται στα σχολικά εγχειρίδια, «τα παιδιά γνωρίζουν μιαν άλλη ποίηση, την ποίηση των τραγουδιών, που ασυνείδητα διαμορφώνει, σε μεγάλο βαθμό, τη δική τους αντίληψη και τα δικά τους κριτήρια για την ποιητικότητα» (Καπλάνη 2000, 236).

Χρησιμοποιώντας ως γέφυρα αυτού του είδους την ποίηση, πρόθεση του σεναρίου είναι να κατανοήσουν οι μαθητές την πολυμορφία του στιχουργικού/ποιητικού λόγου και να τον απολαύσουν καθώς «είναι πολύ χρήσιμο να κατανοήσουν πως τα τραγούδια έχουν έναν πομπό, τον συνθέτη και στιχουργό/ποιητή τους, έναν διάυλο, τη φωνή του τραγουδιστή, ένα μήνυμα, το περιεχόμενό τους δηλαδή, που είναι πολύσημο και, που πολλές φορές, αποκωδικοποιείται με τρόπο καθαρά βιωματικό και, τέλος, τους αποδέκτες τους, δηλαδή εμάς όλους» (Ζωγραφάκη & Χοντολίδου 2007, 33).

Μέσα από την ακρόαση μελοποιημένων ποιημάτων, την ανάγνωση της «Αμοργού» και τη γνωριμία με τον ποιητή Ν. Γκάτσο, το σενάριο στοχεύει να ωθήσει τους μαθητές να γράψουν τα δικά τους ποιήματα με τη μορφή σχηματοποιήματος,

φέρνοντάς τους σε επαφή με κάποια βασικά στοιχεία της ποιητικής γραφής (στίχος, ρυθμός, μέτρο κλπ.). Επειδή τα παιδιά αποφεύγουν να δείχνουν τα ποιήματά τους, το σχηματοποίημα τους απελευθερώνει από την όποια συστολή μπορεί να έχουν και τους διευκολύνει να «εκτεθούν».

Στο πλαίσιο αυτό, λοιπόν, στο παρόν σενάριο οι μαθητές θα ασκηθούν στην εργασία σε ομάδες και στην ανακαλυπτική και συνεργατική μάθηση. Η προσέγγιση του σεναρίου θα προσπαθήσει να αναδείξει τη σημασία της μελοποιημένης ποίησης στη γλωσσική διδασκαλία και να συμπεριλάβει δραστηριότητες κριτικού γραμματισμού. Το μοντέλο διδασκαλίας ακολουθεί τη διδακτική αρχή της εξατομικευμένης υποστήριξης και φθίνουσας καθοδήγησης (fading scaffolding), που απορρέει από τη θεωρία του Vygotsky (Ζώνη Επικείμενης Ανάπτυξης Vygotsky 1993).

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Οι μαθητές/-τριες επιδιώκεται:

- να καλλιεργήσουν την αγάπη για την ποίηση και το τραγούδι·
- να έρθουν σε επαφή με τις δημιουργίες του Ν. Γκάτσου·
- να γνωρίσουν διάφορα λιμάνια της Μεσογείου·
- να εξοικειωθούν με την έννοια της 'πορείας πλοίου'·
- να μάθουν να εκτιμούν θαλάσσιες αποστάσεις·
- να γνωρίσουν τη μονάδα μέτρησης των θαλάσσιων αποστάσεων.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές/-τριες επιδιώκεται:

- να έρθουν σε επαφή με τη μουσικότητα της ποίησης·
- να αναγνωρίσουν τα βασικά στοιχεία του ποιητικού λόγου (ρυθμός, σημεία στίξης, ομοιοκαταληξία κλπ.)·
- να κατανοήσουν τη σχέση τραγουδιού-ποιήματος·

- να γνωρίσουν το κειμενικό είδος του «σχηματοποιήματος», τα δομικά του στοιχεία, και να εμπλακούν στη συγγραφή του, για να εκφράσουν προσωπικά βιώματα, σκέψεις και συναισθήματα·
- να έρθουν σε επαφή με την πολυσημία του ποιητικού λόγου·
- να γνωρίσουν τη μεταφορική χρήση της γλώσσας·
- να επισημάνουν τις διαφορές των σχηματοποιημάτων με τα άλλα ποιήματα·
- να δημιουργούν προσχέδια εργασίας και στη συνέχεια να τα αξιοποιούν για τη δημιουργία τελικής παρουσίασης·
- να αναπτύξουν επιχειρηματολογικό λόγο και να βελτιώσουν τις αδυναμίες τους·
- να υιοθετήσουν κριτική στάση απέναντι στην παραγωγή των πολυτροπικών κειμένων των άλλων.

Γραμματισμοί

Οι μαθητές/-τριες επιδιώκεται:

- να μπορούν να επεξεργάζονται στοιχειωδώς φακέλους και αρχεία εγγράφων σε Η/Υ·
- να χρησιμοποιήσουν διαδικτυακά εργαλεία για να χαράξουν πορείες·
- να αναζητήσουν συγκεκριμένα τραγούδια σε ψηφιακές μουσικές βιβλιοθήκες·
- να μπορούν να εκτυπώνουν·
- να μάθουν να χρησιμοποιούν εργαλεία για την ψηφιακή παραγωγή σχηματοποιημάτων·
- να αποκτήσουν ευχέρεια πρόσβασης στις πληροφορίες που παρέχονται μέσω του διαδικτύου και των πολυμέσων·
- να μάθουν να αναζητούν, να βρίσκουν και να περιηγούνται σε ιστότοπο·
- να δημιουργήσουν κείμενο σε πρόγραμμα επεξεργασίας κειμένου να εισάγουν φωτογραφία σε κείμενο·
- να μεγεθύνουν και να μικραίνουν φωτογραφία·

- να γνωρίσουν την ανάρτηση σε ιστολόγιο·
- να κατανοήσουν ότι πρέπει να παραθέτουν τις πηγές των πληροφοριών που χρησιμοποιούν και να σέβονται την πνευματική ιδιοκτησία των άλλων·
- να γνωρίσουν τον τρόπο δημιουργίας υπερσυνδέσμων και τη λογική τους.

Διδακτικές πρακτικές

Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία

Εργασία στην ολομέλεια

Ανακαλυπτική – Συνεργατική Μάθηση

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αφετηρία για την εφαρμογή του παρόντος σεναρίου αποτέλεσε το ποίημα «[Γεια σου χαρά σου, Βενετιά!](#)», το οποίο αποτελεί ενότητα του διδακτικού εγχειριδίου της Γλώσσας(γ' τεύχος, σ. 23).

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Η πολλαπλή ανάγνωση του ποιητικού λόγου, η αναγωγή των μαθητών σε μαθητές δημιουργούς-αναγνώστες, η χρήση του διαδικτύου ως πηγής αναζήτησης πληροφοριών, η κριτική προσέγγιση των πληροφοριών καθώς και η παραγωγή νέων κειμενικών ειδών περιέχονται στους στόχους των Νέων Προγραμμάτων Σπουδών του μαθήματος της Γλώσσας.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι ΤΠΕ θα συνδράμουν στη μάθηση μέσα από την αναζήτηση πληροφορικού υλικού, το οποίο θα συμπληρώσει την ψηφιακή χάραξη της πορείας που ακολουθεί το πλοίο του ποιήματος, τη χρήση διαδικτυακής εφαρμογής για τη χάραξη της πορείας του πλοίου, την εκτίμηση των αποστάσεων με τη χρήση διαδικτυακού εργαλείου, την αναζήτηση μελοποιημένων ποιημάτων του Ν. Γκάτσου, καθώς και την αναζήτηση της βιογραφίας και του ποιητικού του έργου, τη σύνδεση με ιστοσελίδες που περιέχουν σχηματοποιήματα και τη χρήση λογισμικού δημιουργίας ψηφιακού

σχηματοποιήματος. Επίσης, οι ΤΠΕ θα συνεισφέρουν στο σενάριο και μέσα από τη δυνατότητα που παρέχουν για τη δημοσιοποίηση και την ανάρτηση εργασιών σε ιστολόγιο ή/και ιστοσελίδα. Μέσα από την παραπάνω ενασχόληση οι μαθητές θα κατακτήσουν νέους γραμματισμούς και θα μνηθούν στον κριτικό γραμματισμό.

Κείμενα

Από το βιβλίο μαθητή *Γλώσσα Γ' Δημοτικού*

«[Γεια σου χαρά σου Βενετιά](#)», Νίκος Γκάτσος, *Όλα τα τραγούδια*, εκδ. Πατάκη

Εφαρμογές (στο διαδίκτυο)

www.googleearth.com

http://www.imagechef.com/ic/word_mosaic

<http://www.tagxedo.com/app.html>

Τραγούδια

«[Γεια σου χαρά σου Βενετιά](#)», από τον δίσκο «Αξέχαστες επιτυχίες», στίχοι: Νίκος Γκάτσος, μουσική: Νίκος Ξυλούρης, 1983.

Ιστοσελίδες

«[Βιογραφία του Ν. Γκάτσου](#)» από την ιστοσελίδα <http://arcadia.ceid.upatras.gr/«Αμοργός»>, ποιητικής συλλογή του Ν. Γκάτσου από το Σπουδαστήριο Νέου Ελληνισμού

«[Νίκος Γκάτσος – 20 χρόνια από την Αμοργό](#)», άρθρο στην ιστοσελίδα <http://www.theinsider.gr/> (ανάρτηση 8 Δεκεμβρίου 2012)

«[Το όνομά του Νίκος Γκάτσος](#)», άρθρο στην ιστοσελίδα <http://www.paidevo.gr/> (ανάρτηση 23 Δεκεμβρίου 2010)

«[Calligrammes – Καλλιγράμματα](#)», πληροφορίες για τα σχηματοποιήματα από το ιστολόγιο <http://arcadia-ken.blogspot.gr/> (ανάρτηση 16 Οκτωβρίου 2011)

«[Σχηματική ποίηση](#)», πληροφορίες για τα σχηματοποιήματα από το ιστολόγιο <http://estamou.blogspot.gr/> (ανάρτηση 21 Ιουλίου 2009)

«[Σχηματοποιήματα](#)», εργασίες μαθητών από το 7^ο Δημοτικό Σχολείο Χαϊδαρίου (ανάρτηση 27/3/2012)

«[Δημιουργίες τάξης 2007-2008 – Φτιάχνουμε σχηματοποίηση](#)», εργασίες μαθητών από το Δημοτικό Σχολείο Πολυδενδρίου www.youtube.com

<http://www.stixoi.info>

<http://www.wikipedia.gr>

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1η(+)διδακτικήώρα

Ολομέλεια

Η εφαρμογή του σεναρίου ξεκίνησε με την ανάγνωση του ποιήματος από το βιβλίο του μαθητή. Αφού πρώτα οι μαθητές ασκήθηκαν στην ανάγνωση του ποιήματος με σωστό επιτονισμό λόγου (ρυθμός, σημεία στίξης, ομοιοκαταληξία κλπ.), στη συνέχεια η εκπαιδευτικός πρόβαλε στον πίνακα της τάξης τη μελοποιημένη εκδοχή του ποιήματος από την ιστοσελίδα [YouTube](#). Στη συνέχεια ακολούθησε συζήτηση στην ολομέλεια της τάξης σχετικά με την προσφορά της μελοποιημένης ποίησης, για τη διαφορά ακρόασης του μελοποιημένου ποιήματος και της απαγγελίας του, καθώς και για τις εικόνες που δημιουργεί το ποίημα. Έπειτα η εκπαιδευτικός εξήγησε στους μαθητές ότι η μελοποίηση αποτελεί έναν διαφορετικό τρόπο έκφρασης συναισθημάτων και εμπειριών, μια διαφορετική «ανάγνωση» του ποιήματος.

Στη συνέχεια, ακολούθησε συζήτηση για τον δημιουργό του ποιήματος Ν. Γκάτσο και οι μαθητές διάβασαν τη βιογραφία του ποιητή από μια [ιστοσελίδα](#) ενώ επισκέφθηκαν το [Σπουδαστήριο του Νέου Ελληνισμού](#), για να γνωρίσουν τη μοναδική ποιητική συλλογή του Γκάτσου «Αμοργό» και να ακούσουν ένα μικρό απόσπασμα το οποίο απαγγέλλει ο ηθοποιός Π. Φυσσούν. Επειδή οι νεαροί μαθητές είναι δύσκολο να κατανοήσουν τα ποιήματα της συλλογής, η εκπαιδευτικός δεν ανέλυσε λεπτομερώς τα ποιήματα που περιλαμβάνονται στη συλλογή. Στο σημείο

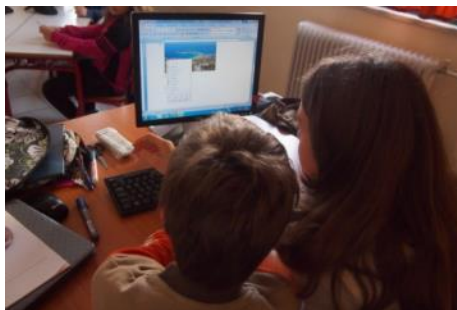

αυτό, η εκπαιδευτικός επεσήμανε πως η «Αμοργός» αποτελεί τη μοναδική συλλογή του ποιητή, ενώ παράλληλα η ίδια διευκρίνισε στους μαθητές ότι ο τίτλος της συλλογής δεν αναφέρεται στο νησί, αλλά σε εργαλείο αρμέγματος (αρμεχτήρι). Στόχος ήταν οι μαθητές να έχουν μια πρώτη επαφή με τη συλλογή, να απολαύσουν την ανάγνωση αποσπασμάτων που η εκπαιδευτικός επέλεξε, και την απαγγελία του ηθοποιού. Στη συνέχεια, μέσα από τις πληροφορίες οι ίδιοι μαθητές άντλησαν από το διαδίκτυο («[Νίκος Γκάτσος – 20 Χρόνια χωρίς την Αμοργό](#)» και «[Το όνομά του Νίκος Γκάτσος](#)») έλαβαν περισσότερες πληροφορίες για την «Αμοργό» και ήρθαν σε επαφή με γνωστά τραγούδια των οποίων τους στίχους έχει γράψει ο Γκάτσος και έχει μελοποιήσει ο Μάνος Χατζηδάκης με στόχο να συνδέσουν τη συλλογή με τον ποιητή και τα τραγούδια με τους δημιουργούς τους.

2η(+) διδακτική ώρα

Ομάδες

Κατά την ώρα αυτή οι μαθητές χωρίστηκαν σε 4 ομάδες των 6 ατόμων μεικτής δυναμικής. Η κάθε ομάδα υπογράμμισε στο ποίημα τα λιμάνια από τα οποία περνά ο ποιητής, ενεργοποιώντας στον υπολογιστή της την εφαρμογή www.googleearth.com, η οποία βρίσκεται εγκατεστημένη σε αυτόν, και χάραξε την πορεία του πλοίου (βλ. [Φύλλο Εργασίας 1](#)). Στόχος ήταν να κατανοήσουν οι μαθητές την έννοια της 'πορείας', να αξιολογήσουν την απόσταση και να μάθουν τη μονάδα μέτρησης που χρησιμοποιείται στα θαλάσσια ταξίδια. Ακολούθως, η κάθε ομάδα αναζήτησε στη [Βικιπαίδεια](#) πληροφορίες για την ιστορία κάθε λιμανιού, επέλεξε τις σημαντικότερες από αυτές και δημιούργησε στο πρόγραμμα επεξεργασίας κειμένου ένα κείμενο 7-10 περίπου γραμμών με τις σημαντικότερες πληροφορίες κατά την κρίση της ομάδας, χωρίς να παραλείψει να αναφέρει την πηγή της κάθε πληροφορίας και να εισαγάγει 2-3 εικόνες (βλ. [Φύλλο Εργασίας 2](#)).

Στόχος ήταν αφενός μεν οι μαθητές να επιλέξουν κριτικά μικρό αριθμό πληροφοριών από την ιστορία κάθε τόπου (γι αυτό και ζητήθηκε κείμενο 7-10 περίπου γραμμών) από τον τεράστιο όγκο που το διαδίκτυο προσφέρει και αφετέρου να καλλιεργήσουν την ορθή εκμετάλλευση πληροφοριών που παρέχονται στο διαδίκτυο, να σεβαστούν την πνευματική ιδιοκτησία και να εξασκηθούν στην παράθεση πηγών.

Στη συνέχεια, οι μαθητές αντέγραψαν [το ηλεκτρονικό αρχείο](#) του ποιήματος σε νέο αρχείο με τη μέθοδο της αντιγραφής-επικόλλησης και η κάθε ομάδα δημιούργησε υπερσύνδεσμο προς το δικό τους αρχείο εγγράφου με τις πληροφορίες που συνέλεξε για τα λιμάνια. Έτσι, αξιοποιείται η λογική του υπερσυνδέσμου και οι μαθητές εξασκήθηκαν στη λειτουργία του. Στο αρχείο εγγράφου οι μαθητές ενσωμάτωσαν ως εικόνα και την πορεία του πλοίου με τις καταμετρημένες αποστάσεις, ώστε να κατανοήσουν την αίσθηση του χώρου μέσα από έναν γεωγραφικό χάρτη. Το τελικό προϊόν της κάθε ομάδας παρουσιάστηκε στην ολομέλεια από τον εκπρόσωπο που η κάθε ομάδα όρισε και έγινε σύγκριση των πληροφοριών που η κάθε ομάδα συμπεριέλαβε στο κείμενο που δημιούργησε. Επίσης, το τελικό προϊόν εκτυπώθηκε και αναρτήθηκε στον πίνακα ανακοινώσεων της τάξης. Αυτό περιελάμβανε τις πληροφορίες για τα λιμάνια και τον χάρτη και κάθε ομάδα ένωσε με κλωστές τα τέσσερα λιμάνια του χάρτη με το δικό τους κείμενο. Έτσι, τους δόθηκε η δυνατότητα να σχηματοποιήσουν τον υπερσύνδεσμο.

δημιουργία ποιητικής ανθολογίας του ποιητή για να πάρει μέρος στον διαγωνισμό-αφιέρωμα της Δημοτικής Βιβλιοθήκης.

4η & 5η διδακτική ώρα

Ολομέλεια

Στο δίωρο αυτό οι μαθητές κλήθηκαν να συμπληρώσουν την εργασία 4 του Τετραδίου Εργασιών (τεύχος β', σ. 46) και να την επεκτείνουν. Στο πλαίσιο αυτό, ενημερώθηκαν για τη δομή του σχηματοποιήματος από δύο ιστοσελίδες ([εδώ](#) κι [εδώ](#)) και παρακολούθησαν στον πίνακα της τάξης τις σχετικές δουλειές άλλων μαθητών ([εδώ](#) κι [εδώ](#)). Στη συνέχεια, κλήθηκαν να σχεδιάσουν ένα δικό τους σχηματοποίησημα είτε στο χαρτί είτε στις εφαρμογές [WordMosaic](#) ή [Tagxedo](#) ή και στα δύο. Στόχος ήταν οι μαθητές να αυτοσχεδιάσουν, να εκφράσουν το συναίσθημα και τις εμπειρίες τους στις δημιουργίες τους και να επιλέξουν όποιον τρόπο θέλουν για να εκφραστούν ([Φύλλο εργασίας 4](#)). Στο τέλος, δημιουργήθηκε ένα λεύκωμα με όλες τις εργασίες, το οποίο αναρτήθηκε στον πίνακα της τάξης.

Η αξιολόγηση των μαθητών κινήθηκε στους άξονες της συμμετοχής στις ομαδικές εργασίες και της συμβολής στη γενικότερη δουλειά της ομάδας τους, στην πληρότητα των αρχείων εγγράφου που δημιούργησαν, στον τρόπο παρουσίασης στην ολομέλεια, στη διάθεση να δημιουργήσουν το σχηματοποίημα, στην ικανότητα να εντοπίζουν τα χαρακτηριστικά του σχηματοποιημάτος και, τέλος, στην ανάπτυξη του προφορικού και επιχειρηματολογικού τους λόγου.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/-Α ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Στο αφιέρωμα που ετοιμάζει το σχολείο μας για τον Ν. Γκάτσο, η τάξη μας θα συμμετάσχει με την παρουσίαση του ποιήματός του «Γεια σου χαρά σου, Βενετιά!». Καλούμαστε λοιπόν να δημιουργήσουμε μια παρουσίαση γι αυτό. Η καλύτερη παρουσίαση θα εκπροσωπήσει την τάξη μας.

1^ο φύλλο εργασίας – Κοινό για όλες τις ομάδες

1. Ενεργοποιούμε την εφαρμογή www.googleearth.com, που βρίσκεται εγκατεστημένη στην επιφάνεια εργασίας του υπολογιστή μας.
2. Στο πεδίο της αναζήτησης πληκτρολογούμε «Βενετία, Ιταλία» και ξεκινούμε την αναζήτηση. Όταν σταματήσει η περιήγηση, επιλέγουμε από τη γραμμή εργαλείων το σήμα της πινέζας και στον πίνακα που εμφανίζεται γράφουμε το όνομα «Βενετία- Ιταλία» και το προσθέτουμε στα «Μέρη μου».
3. Ακολουθούμε την ίδια διαδικασία και αποθηκεύουμε στα «Μέρη μου» τα Κύθηρα, τη Μονεμβασιά και την Κρήτη.
4. Από τη γραμμή εργαλείων επιλέγουμε τον χάρακα και στον πίνακα που εμφανίζεται επιλέγουμε ως μονάδα μέτρησης ναυτικά μίλια. Χαράζουμε και μετράμε την απόσταση από τη Βενετία μέχρι τα Κύθηρα. Αποθηκεύουμε. Ακολουθούμε την ίδια διαδικασία για την απόσταση Κύθηρα – Μονεμβασιά και Μονεμβασιά – Κρήτη. Αποθηκεύουμε.
5. Σχολιάζουμε με τα μέλη της ομάδας μας τη διαδρομή του πλοίου του ποιήματος και τις αποστάσεις που αυτό διένυσε και αποτυπώνουμε την πορεία του σε εικόνα.

2^ο φύλλο εργασίας – Κοινό για όλες τις ομάδες

1. Ενεργοποιούμε την ιστοσελίδα <http://www.wikipedia.gr>, αναζητούμε πληροφορίες για την ιστορία των τεσσάρων λιμανιών που επισκέπτεται το πλοίο και με τις πληροφορίες που συλλέγουμε γράφουμε στο Πρόγραμμα Επεξεργασίας Κειμένου ένα μικρό κείμενο 7-10 σειρές για κάθε λιμάνι και προσθέτουμε 1-3 φωτογραφίες του τόπου. Ενσωματώνουμε τον χάρτη του φύλλου εργασίας 1 στο παραπάνω υλικό.

Προσοχή: Επιλέγουμε κάποιες από τις πληροφορίες που αναφέρονται μόνο στην ιστορία των πόλεων. Δεν ξεχνούμε να αναφέρουμε τις πηγές των πληροφοριών μας.

2. Σε ηλεκτρονικό αρχείο του ποιήματός μας δημιουργούμε υπερσυνδέσμους στα ονόματα των λιμανιών με τα αρχεία ΠΕΚ που η κάθε ομάδα έχει δημιουργήσει.
3. Παρουσιάζουμε στην τάξη την τελική ομαδική εργασία μας και ετοιμαζόμαστε για την παρουσίαση στην εκδήλωση του σχολείου.
4. Εκτυπώνουμε την παραπάνω εργασία και την αναρτούμε στον πίνακα ανακοινώσεων. Με κλώστες συνδέουμε τα ονόματα των λιμανιών που υπάρχουν στο εκτυπωμένο κείμενο με τα εκτυπωμένα αρχεία ΠΕΚ που δίνουν πληροφορίες γι αυτά.

3^ο φύλλο εργασίας – Κοινό για όλες τις ομάδες

1. Αφού ανατρέξουμε στις εργασίες του Τ.Ε. και στις σχετικές με το σχηματοποίηση σελίδες, δημιουργούμε το δικό μας σχηματοποίηση.
2. Γράφουμε ένα ποίημα για ένα θέμα που μας αρέσει.
3. Μετατρέπουμε αυτό σε σχηματοποίηση είτε σε χαρτί είτε χρησιμοποιώντας την εφαρμογή http://www.imagechef.com/ic/word_mosaic ή <http://www.tagxedo.com/app.html> είτε και με τους δύο τρόπους.
4. Αναρτούμε στο ιστολόγιο της τάξης ή/και την ιστοσελίδα του σχολείου τη δουλειά μας.
5. Εκτυπώνουμε όλες τις εργασίες και δημιουργούμε ένα λεύκωμα σχηματοποιημάτων το οποίο προσθέτουμε στη βιβλιοθήκη της τάξης.

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το σενάριο θα μπορούσε να επεκταθεί στην ακρόαση ποιημάτων ή τραγουδιών του ποιητή και στη συμπλήρωση από τους μαθητές ενός φύλλου εργασίας που θα περιέχει κενά λέξεων ή φράσεων των παραπάνω ποιημάτων ή τραγουδιών με στόχο να γίνει σύγκριση ποιημάτων και τραγουδιών και συζήτηση για τα δύο είδη.

Επίσης, οι μαθητές μπορούν να συγκεντρώσουν τραγούδια του Ν. Γκάτσου και να οργανώσουν ημέρα ή ώρα απαγγελίας, να ηχογραφήσουν τις απαγγελίες και να τις παρουσιάσουν σε κάποιον τοπικό ραδιοφωνικό σταθμό.

Ακόμη, οι μαθητές μπορούν να εικονογραφήσουν κάποια ποιήματα του Γκάτσου ή να δημιουργήσουν με αυτά σχηματοποιήματα, τα οποία θα εκθέσουν σε εκδήλωση που θα διοργανώσει το σχολείο και που μπορεί να συνοδεύεται από πρόσκληση συνεργατών του ποιητή, οι οποίοι θα μιλήσουν για το εκτενές και πολύπλευρο έργο του Ν. Γκάτσου. Επιπλέον, θα μπορούσαν να δημιουργήσουν μια παρουσίαση ή ψηφιακή αφήγηση σχετικά με τη ζωή και το έργο του ποιητή και να την παρουσιάσουν στη σχολική μονάδα ή να προετοιμάσουν σε συνεργασία του εκπαιδευτικού της τάξης και των εκπαιδευτικών των Εικαστικών και της Μουσικής ένα αφιέρωμα στον ποιητή με μελοποιημένα τραγούδια του. Το project αυτό θα μπορούσε να αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του σχολείου, να δημοσιευτεί και να παρουσιαστεί στην τοπική αλλά και ευρύτερη κοινωνία.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Οι δραστηριότητες που υπήρχαν στο σενάριο ήταν εύκολα υλοποιήσιμες, ενώ ανταποκρίθηκαν στη δυναμική των μαθητών της τάξης. Η ελκυστικότητά τους και η ποικιλία τους βοήθησε τους μαθητές να ενεργοποιηθούν, να συμμετέχουν στις εργασίες της ομάδας και της ολομέλειας και να απολαύσουν τη διαδικασία. Δεν παρατηρήθηκαν δυσκολίες κατά την εφαρμογή του σεναρίου, ενώ οι προτεινόμενοι χρόνοι (διδασκτικές ώρες) επαρκούσαν για την υλοποίηση των προτεινόμενων

δραστηριοτήτων. Σημαντικό στοιχείο ήταν επίσης η έκταση του σεναρίου, καθώς το μικρό και ευέλικτο σενάριο δεν κούρασε τους μαθητές αυτής της ηλικίας.

Σημείωση: Συμβατικά, για λόγους οικονομίας κειμένου (αλλά καταχρηστικά από άποψη γλωσσικής ισότητας των φύλων), χρησιμοποιούμε μόνο το αρσενικό των ουσιαστικών.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΑΙΤΥ. 2007. *Επιμόρφωση εκπαιδευτικών στη χρήση και αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διδακτική διαδικασία, Επιμορφωτικό υλικό για την εκπαίδευση των επιμορφωτών στα Πανεπιστημιακά Κέντρα Επιμόρφωσης*. Πάτρα: Ερευνητικό Ακαδημαϊκό Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών, Τομέας Επιμόρφωσης και Κατάρτισης.

Ζωγραφάκη, Μ. & Ε. Χοντολίδου. 2007. *Ποίηση & Τραγούδι. Στο Διδακτικές προτάσεις για το μάθημα της λογοτεχνίας, Α΄ Γυμνασίου, Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Μουσουλμανοπαίδων 2002-2004, Δράση 2.5 Δημιουργία «εναλλακτικού» εκπαιδευτικού υλικού για το μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ και Β΄ Γυμνασίου*, Υπεύθυνες δράσης: Βενετία Αποστολίδου & Ελένη Χοντολίδου.

Διαθέσιμο: http://www.museduc.gr/docs/new/A_gimnasiou.doc [15.6.2013]

Ι.Ε.Π. 2011. *Πρόγραμμα σπουδών για τη διδασκαλία της νεοελληνικής γλώσσας στην υποχρεωτική εκπαίδευση (Δημοτικό & Γυμνάσιο), Οδηγός για τον εκπαιδευτικό*. <http://digitalschool.minedu.gov.gr/info/newps.php> [14-02-2013]

Καπλάνη, Β. 2000. *Η ποίηση στο λύκειο: η περιπέτεια της ανάγνωσης. Στο Ομάδα Έρευνας για τη Διδασκαλία της Λογοτεχνίας Διαβάζοντας λογοτεχνία στο σχολείο: μια νέα πρόταση διδασκαλίας*, επιμ. Β. Αποστολίδου, Β. Καπλάνη & Ε. Χοντολίδου. Αθήνα: Τυπωθήτω-Γιώργος Δαρδανός.

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. 2003. *Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών και Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών για το Δημοτικό*. Διαθέσιμο και στο: http://digitalschool.minedu.gov.gr/modules/document/file.php/DSDIM-F102/%CE%94%CE%95%CE%A0%CE%A0%CE%A3-%CE%91%CE%A0%CE%A3/2deppsaps_GlossasDimotikou.pdf

Vygotsky, L. 1993. *Γλώσσα και σκέψη*. Αθήνα: Γνώση.